

зростання офіційного та комерційного курсів іноземної валюти;
відсутність на ринку потрібних для виконання зобов'язання товарів, а також необхідних коштів у боржника;
фінансова й економічна криза;
дефолт;
недодержання своїх обов'язків контрагентом боржника;
обставини, які відносяться до комерційного ризику, тощо.

Доречною вважаємо думку фахівців компанії DLF attorneys-at-law, що за форс-мажорних обставин, насамперед, потрібно спробувати домовитися з контрагентом та внести відповідні зміни до договору щодо звільнення від відповідальності чи від виконання зобов'язання за договором на цей період, а вже потім розглядати інші варіанти дій. Якщо все ж не вдалось домовитись із контрагентом, то варто добре вивчити наявні документи та докази (в т.ч. формулювання в договорі стосовно форс-мажорних обставин, порядок інформування іншої сторони про виникнення обставин непереборної сили), проаналізувати наявність причинно-наслідкового зв'язку між обставинами та неможливістю виконання конкретних зобов'язань, а також підготуватись до можливого розгляду справи в суді, щоб ефективно відстояти свої інтереси в цій ситуації. Не слід забувати, що тягар доказування настання форс-мажорних обставин покладений на заявника [1].

Підсумовуючи зазначене вище, слід наголосити на нагальній необхідності в умовах сьогодення приділити увагу на практичних заняттях із навчальних дисциплін “Господарське право”, “Правове регулювання інвестиційної діяльності” та “Страхове право” формуванню у студентів навичок включення відповідних форс-мажорних застережень до змісту господарських, страхових, інвестиційних договорів, а результативність такого заняття цілком і повністю буде залежати як від повноти і якості проведених підготовчих заходів викладача, так і від методики його проведення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітичні матеріали офіційного сайту компанії DLF attorneys-at-law. URL: <https://dlf.ua/> (дата звернення: 18.04.2022).
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003. № 18 –22. Ст. 144.
3. Про торгово-промислово-палати України: Закон України від 2 грудня 1997 року № 671/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 13. Ст. 52.
4. Регламент засвідчення Торгово-промисловою палатою України та регіональними торгово-промисловими палатами форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили): Рішення президії ТПП України від 15.07.2014 № 40(3). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0040571-14#Text> (дата звернення: 18.04.2022).
5. *Туркот Т.І.* Педагогіка вищої школи: навч. пос. К.: Кондор, 2011. 628 с. URL: https://pidru4niki.com/16740216/pedagogika/praktichni_zanyattya_metodika_pidgotovki_provedennya (дата звернення: 18.04.2022).
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003. № 40–44. Ст. 356.

REFERENCES

1. Analytychni materialy ofitsinoho сайtu kompanii DLF attorneys-at-law. “Analytical materials of the official website of DLF attorneys-at-law”. URL: <https://dlf.ua/> (date of application: 18.04.2022) [in Ukrainian].

2. Hospodarskyi kodeks Ukrainy. “Economic Code of Ukraine: Law of Ukraine dated January 16, 2003 No. 436-IV”. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2003. No. 18–22. Art. 144 [in Ukrainian].

3. Pro torhovo-promyslovi-palaty Ukrainy. “On Chambers of Commerce and Industry of Ukraine: Law of Ukraine dated December 2, 1997 No. 671/97-VR”. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1998. No. 13. Art. 52 [in Ukrainian].

4. Rehlament zasvidchennia Torhovo-promyslovoiu palatoiu Ukrainy ta rehionalnymy torhovo-promyslovymy palatamy fors-mazhornykh obstavyn (obstavyn neperebornoi syly). “Regulation of certification by the Chamber of Commerce and Industry of Ukraine and regional chambers of commerce and industry of force majeure circumstances (circumstances of force majeure): Decision of the Presidium of the Chamber of Commerce and Industry of Ukraine dated 07/15/2014 No. 40(3)”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0040571-14#Text> (date of application: 18.04.2022) [in Ukrainian].

5. *Turkot T.I.* (2011). Pedahohika vyshchoi shkoly. “Higher school pedagogy: teaching manual”. K.: Condor. 628 p. URL: https://pidru4niki.com/16740216/pedagogika/praktichni_zanyattya_metodika_pidgotovki_provedennya (date of application: 18.04.2022) [in Ukrainian].

6. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy. “Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine dated January 16, 2003 No. 435-IV”. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2003. No. 40–44. Art. 356 [in Ukrainian].

UDC 346.32

Hrushchenko Olena,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Docent at the Department, National Academy of Internal Affairs,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-8167-0214

Bulycheva Nataliia,

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor, Docent at the Department,
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-7902-6646

Bulychev Andrii,

Candidate of Juridical Sciences,
Head of the Department, State Research Institute MIA Ukraine
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-2734-7066

FORMATION OF THE NECESSARY COMPETENCIES OF HIGHER EDUCATION APPLICANTS IN ANALYZING THE PROBLEMS OF NON- FULFILLMENT OF ECONOMIC AND CONTRACTUAL OBLIGATIONS UNDER MARTIAL LAW

The article analyzes foreign experience of market and state management of economic processes, conducted a study of foreign experience of market and state management of economic processes, developed practical recommendations for the development of new economic and legal relations, taking into account the characteristics of the domestic economy. Disclose the concept of practical exercise. Identified force majeure circumstances in the performance of contractual obligations. Analyzed the problematic issues of execution of economic and contractual obligations under martial

© Hrushchenko Olena, Bulycheva Nataliia, Bulychev Andrii, 2022

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2022.2\(56\).4](https://doi.org/10.36486/np.2022.2(56).4)

Issue 2(56) 2022

<http://naukaipravoohorona.com/>

law. Justify the urgent need in martial law to pay attention to practical exercises in the disciplines “Business Law”, “Legal Regulation of Investment Activity” and “Insurance Law” to form students’ knowledge about the inclusion of appropriate force majeure clauses in the content of economic, insurance, investment contracts to form future professional skills.

Emphasized, that circumstances that are not specified in the list provided in the Law “On Chambers of Commerce and Industry of Ukraine”, but meet the criteria of force majeure, do not contradict the legislation and are agreed upon by the parties in the contract as such, can also be recognized as force majeure. that release them from civil liability.

The authors note, that the mere fact of the existence of a circumstance (the occurrence of a fire, the threat of an epidemic, a natural disaster, a quarantine, etc.) does not constitute force majeure. Such a circumstance will become a force majeure only if the person proves that it is impossible to fulfill the obligations stipulated in the terms of the contract as a result.

It is marked, that the existence of force majeure circumstances relieves the party of the contract from responsibility for non-fulfillment or improper fulfillment of an obligation, but does not relieve it of the obligation to fulfill this obligation after the end of the force majeure.

Keywords: economic and contractual obligations, practical training, force majeure, state of war, educational process.

Отримано 15.06.2022